

# Služby elektronického dodávání dokumentů (EDD) v ČR

Elektronické služby knihoven

5.5.2009 Zlín

[vit.richter@nkp.cz](mailto:vit.richter@nkp.cz)

# Hlavní témata

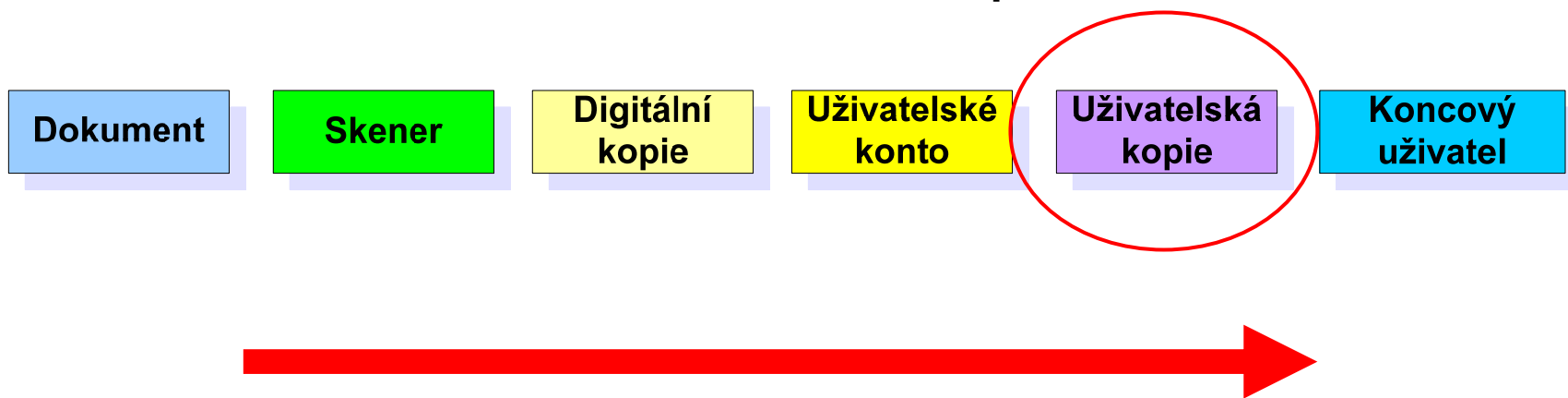
- **Licenční smlouva na poskytování služby EDD**
  - ❖ **Proč byla uzavřena licenční smlouva o EDD**
  - ❖ **Na co se licence nevztahuje**
  - ❖ **Postavení knihoven v procesu EDD**
  - ❖ **Hlavní principy smlouvy o EDD, podmínky licence**
  - ❖ **Uživatelské konto**
  - ❖ **Koncový uživatel EDD**
  - ❖ **Výše autorské odměny**

# Co je elektronické dodávání dokumentů?

**Definice elektronické dodávání dokumentů (TDKIV)**  
(electronic document delivery)

„Služba doručení plného textu dokumentu v elektronické podobě“

**Přenos digitální kopie  
pomocí internetu**





divadelní, literární,  
audiovizuální agentura  
občanské sdružení

o nás kontakt dokumenty dotazy zprávy

Hledání

rozšířené vyhledávání

hledat

O NÁS

AGENTURA

KOLEKTIVNÍ SPRÁVA

INFORMUJEME

PRO NAKLADATELE

PRO AUTORY

PRO UŽIVATELE

dovoz

kopírek/tiskáren

rozmnožovací služby

restaurace/hotely

kabelový přenos

knihovny

KONTAKTY

českých

hudební katalog

Krátkého 1  
Praha 9  
190 03

IČO: 65401875  
DIČ: CZ65401875

Tel.: 266 199 811  
Fax: 266 002 500

Základní informace pro knihovny

20. 01. 2009

Dilia coby kolektivní správce práv autorů slovesných děl a Národní knihovna ČR spolupracují za účelem vypořádání autorských práv knihovnami ve třech oblastech.

Jedná se o:

- veřejná čtení pořádaná knihovnami;
- elektronické dodávání dokumentů knihovnami (EDD);
- vytváření statistik výpůjček potřebných pro rozúčtování odměn a půjčování děl v knihovněn autorům

www.dilia.cz

V článcích níže se dozvíte více o tom, co tato spolupráce pro jednotlivé knihovny znamená.

(18)

KOLEKTIVNÍ SPRÁVA - PRO UŽIVATELE - knihovny

Veřejná čtení

20. 01. 2009

DILIA a Národní knihovna ČR uzavřely hromadnou smlouvu na veřejná čtení.

Výhodou této smlouvy je, že jednotlivým knihovnám **systemu knihoven k získání licence pro veřejná čtení děl stačí jeho řádné ohlášení prostřednictvím formuláře přístupného na stránkách Národní knihovny**, případně zasláním tištěného formuláře poštou na adresu DILIA. Odkaz na elektronický formulář i tiskový formulář naleznete níže.

více ...

KOLEKTIVNÍ SPRÁVA - PRO UŽIVATELE - knihovny

Elektronické dodávání dokumentů (EDD)

20. 01. 2009

DILIA a Národní knihovna ČR (NK) uzavřely kolektivní smlouvu na tzv. elektronické dodávání dokumentů (EDD). Na základě této smlouvy DILIA poskytuje knihovnám zastupovaným NK licenci k tzv. elektronickému sdělování děl.

více ...

KOLEKTIVNÍ SPRÁVA - PRO UŽIVATELE - knihovny

aktuality

Rozúčtovací řád pro Valnou hromadu 2009

Nominujte na Cenu E.Schorma do 31.března 2009!

Nový překlad a čtení hry rakouského autora

Vyrovnání s Google

Speciální díl 8@8 v rámci Festivalu Transteatral

synopse her

RIDDANCE

SLOVENSKÝ INŠTITÚT. JEDNA KOMÉDIA.

SANS À TOUT... ANEB HRA NA VYLOUPENÍ BANKY

ČTYŘLÍSTEK

RYBY NEUMÍRAJÍ NA ZASTAVENÝ DECH

Všechny synopse

Hledat v synopsích

Medailonky dramatiků

nabídka knižních titulů pro nakladatele

Looking for Alaska

Listen to the Trees

A Girl Made of Dust

Condor Blues

The Sin Eaters

všechny tituly

hledat v nabídce

# Legislativní dokumenty

- ❑ Autorský zákon č. 121/2000
- ❑ Bernská úmluva o ochraně literárních a uměleckých děl - 1886, revize 1971
- ❑ Smlouva WIPO o výkonech výkonných umělců a o zvukových záznamech 1996
- ❑ Smlouva WIPO o právu autorském 1996
- ❑ Směrnice EU
  - ❖ Směrnice 91/250/EHS o právní ochraně počítačových programů
  - ❖ Směrnice 92/100/EHS o právu na pronájem a na půjčování
  - ❖ Směrnice 93/98/EHS o harmonizaci ochranné doby práva autorského a některých práv souvisejících s právem autorským
  - ❖ Směrnice 96/9/ES o právní ochraně databází
  - ❖ **Směrnice 29/2001 o harmonizaci některých aspektů práva autorského a práv souvisejících v informační společnosti**
- ❑ Zelená kniha: Autorské právo ve znalostní ekonomice

# Proč byla smlouva uzavřena

- Dosavadní režim služby EDD byl v rozporu s AZ
- Knihovny ani jiné instituce nemají zákonnou licenci na zhotovování digitálních kopií autorsky chráněných děl a jejich šíření po internetu
- Pokud trvají majetková práva, lze digitální kopii díla zhotovit pouze se souhlasem držitelé práv (autora, vydavatele...) nebo podmínek definovaných v §37, odst. 1
- Novela AZ z roku 2006 - možnost uzavření kolektivní licenční smlouvy na službu EDD - §101, odst.9f

# Shrnutí - jaké licence mají knihovny

§ 30a - Rozmnožování na papír nebo na podobný podklad

§ 37 Knihovní licence, odst. 1

- a) zhotovit rozmnoženinu díla pro své archivní a konzervační potřeby,
- b) zhotovit rozmnoženinu díla, jehož rozmnoženina byla poškozena nebo ztracena,
- c) Zhotovit rozmnoženinu díla, které je součástí sbírek knihovny
  - ❖ Nelze zpřístupnit formou sdělování veřejnosti
  - ❖ Pouze prostřednictvím k tomu určených technických zařízení
  - ❖ Umístěných v objektech knihovny
  - ❖ Zamezit uživatelům zhotovení digitální rozmnoženiny díla
  - ❖ Je možno zhotovit tištěnou rozmnoženinu
  - ❖ Užití není předmětem prodejních nebo licenčních podmínek
  - ❖ Pouze jednotlivcům ze strany veřejnosti
  - ❖ Výhradně pro účely výzkumu nebo soukromého studia takových osob

# Zelená kniha:

## Autorské právo ve znalostní ekonomice

### 3.1.2 Zpřístupňování digitalizovaných děl

Podle stávajících právních předpisů o autorském právu požívají veřejně přístupné knihovny, vzdělávací zařízení nebo muzea a archivy úzce formulované výjimky z práva na sdělování děl či jiných předmětů ochrany veřejnosti nebo práva na jejich zpřístupnění veřejnosti, činí-li tak pro účely výzkumu nebo soukromého studia prostřednictvím k tomu určených zařízení v *prostorách* těchto institucí (čl. 5 odst. 3 písm. n) směrnice).

Tato výjimka by se jistě nevztahovala na elektronické doručování dokumentů koncovým uživatelům na větší vzdálenost. Pokud jde o elektronické doručování materiálů koncovým uživatelům, 40. bod odůvodnění stanoví, že výjimka pro knihovny a archivy by se neměla vztahovat na „používání v souvislosti s online dodávkou chráněných děl nebo jiných předmětů ochrany“.



# Dosavadní režim EDD

- ❑ Zhotovuje se pouze dočasná digitální kopie, která slouží ke zhotovení tiskové rozmnoženiny v rozporu s AZ

## §38a

- (1) Do práva autorského nezasahuje ten, kdo provádí dočasné úkony rozmnožování děl, které jsou pomíjivé nebo podružné, tvoří nedílnou a nezbytnou součást technologického procesu, nemají žádný samostatný hospodářský význam a jejich jediným účelem je umožnit
- a) **přenos díla počítačovou nebo obdobnou sítí mezi třetími stranami uskutečněný prostředníkem, nebo**
  - b) oprávněné užití díla.

### Výklad TELEČ

*Mezi úkony, které splňují tyto náležitosti zpravidla patří kupříkladu prohlížení webových stránek (browsing), ukládání do vyrovnávací či operační paměti (caching) nebo účinné fungování přenosových systémů (buffering, hosting), a to za předpokladu, že prostředník neupravuje informace a jeho činnost není v rozporu s oprávněným užíváním technologie k získávání údajů o užívání informací. Užití díla se považuje za oprávněné, pokud k němu nositel práva udělil souhlas nebo pokud takové užití umožňuje zákon*

# Alternativy pro dodávání kopií

- Běžné nebo expresní dodání tištěné kopie - poplatek 0,20 Kč za kopii + poštovné
- Dodání prostřednictvím faxu – poplatek 0,20 Kč za kopii + poplatek za telefon
- Elektronické dodávání dokumentů – smlouva s Dilia

# Na co se licence EDD nevztahuje

- Na zhotovování papírových rozmnoženin
- Na meziknihovní výpůjční služby (vnitrostátní, mezinárodní)
- Na meziknihovní reprografické služby (vnitrostátní, mezinárodní)
- Na využívání licencovaných el. informačních zdrojů. Zde se knihovny řídí podmínkami licence
- Na šíření volných děl a dokumentů, které nejsou autorskými díly

# Na co se licence EDD nevztahuje

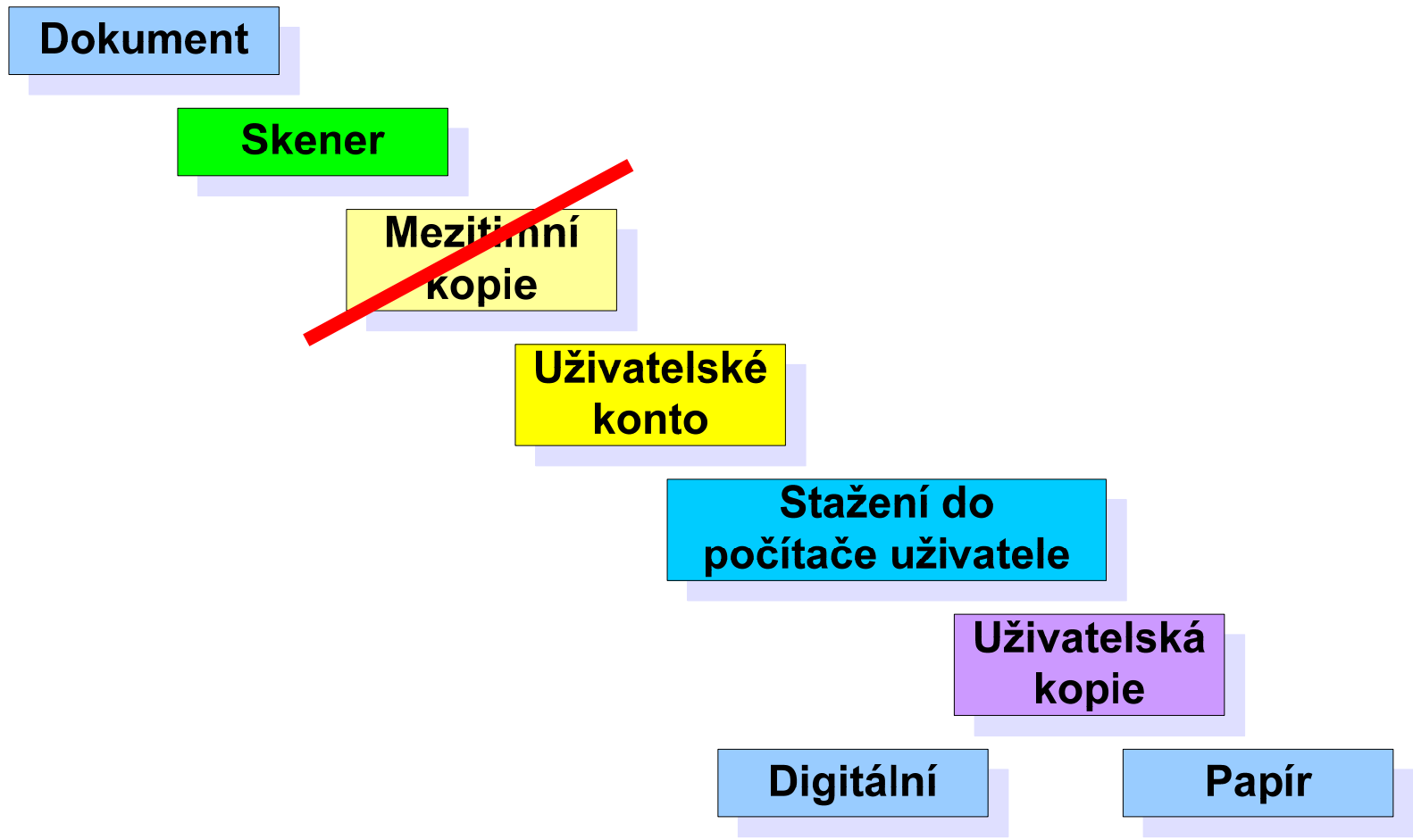
## □ Na elektronické sdělování

- ❖ počítačových programů,
- ❖ zvukových a zvukově obrazových záznamů děl,
- ❖ vydaných notových záznamů díla hudebního či hudebně dramatického

## □ Na autorská díla, u kterých si nositel práva elektronické sdělování zakázal

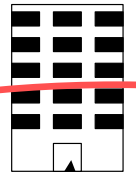
- ❖ Tzv. vyloučení

# Proces EDD



# Knihovny a jejich role v EDD

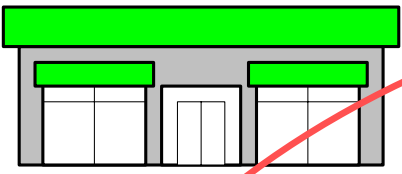
- ❑ Zastupovaná knihovna = všechny knihovny dle KZ
- ❑ Servisní středisko, např. VPK = STK, NK ČR, NPK
  - ❖ Zhotovitel kopie
  - ❖ Provozovatel uživatelských kont
  - ❖ Subjekt hlášení o službě EDD + placení odměny Dilia
- ❑ Knihovna – člen společenství knihoven, zhotovitel kopie, subjekt hlášení o službě EDD, zprostředkovatel kopie
- ❑ Knihovna - člen společenství knihoven, zprostředkovatel kopie,



Národní knihovna

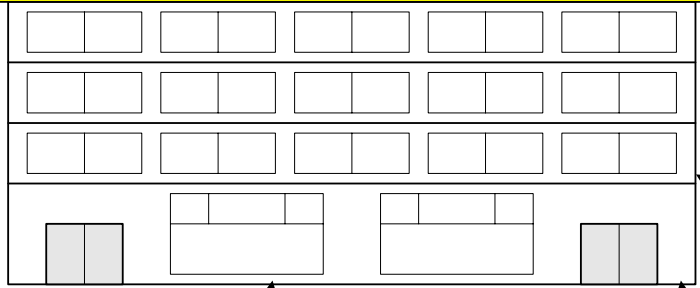


Role: člen společnosti, zprostředkující knihovna

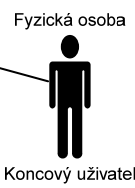
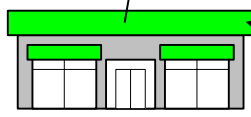
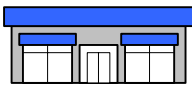
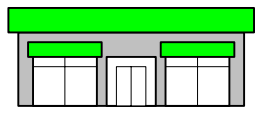
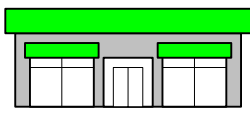


Role: člen společnosti, zhotovitel kopie, subjekt hlášení, zprostředkující knihovna

**STK = VPK = Servisní středisko**



Role: Zhotovitel kopie, subjekt Hlášení EDD, provozovatel uživatelských kont



Fyzická osoba

Koncový uživatel



Fyzická osoba

Koncový uživatel



Fyzická osoba

Koncový uživatel



**Společenství knihoven**

# Hlavní principy smlouvy

- ❑ Licence je uzavřena pro knihovny **evidované** podle knihovního zákona nebo pro jejich **společenství** (VPK).
- ❑ Licence se vztahuje na zhotovení elektronické rozmnoženiny a na elektronické sdělování děl, která již byla se souhlasem nositele práv **zveřejněna** (vydána) a jsou **chráněna** autorským právem.
- ❑ Hranice pro volná díla = 100 let
  - ❖ **Dokládá uživatel, důvěryhodný zdroj**



# Hlavní principy smlouvy

- ❑ Licence se vztahuje na autory (držitelé práv) zastupované Dilia a dále na další **nezastupované autory**, pokud službu EDD nezakáže.
  - ❖ **Domácí a zahraniční**
- ❑ Licence je omezena na území ČR
  - ❖ **Rozhodující je, že uživatel je registrovaným uživatelem knihovny a má pracovní či studijní vazbu na instituci v ČR**
  - ❖ **Nerozhoduje národnost či státní příslušnost uživatele**
  - ❖ **Nerozhoduje místo, ze kterého se služba EDD objednává**

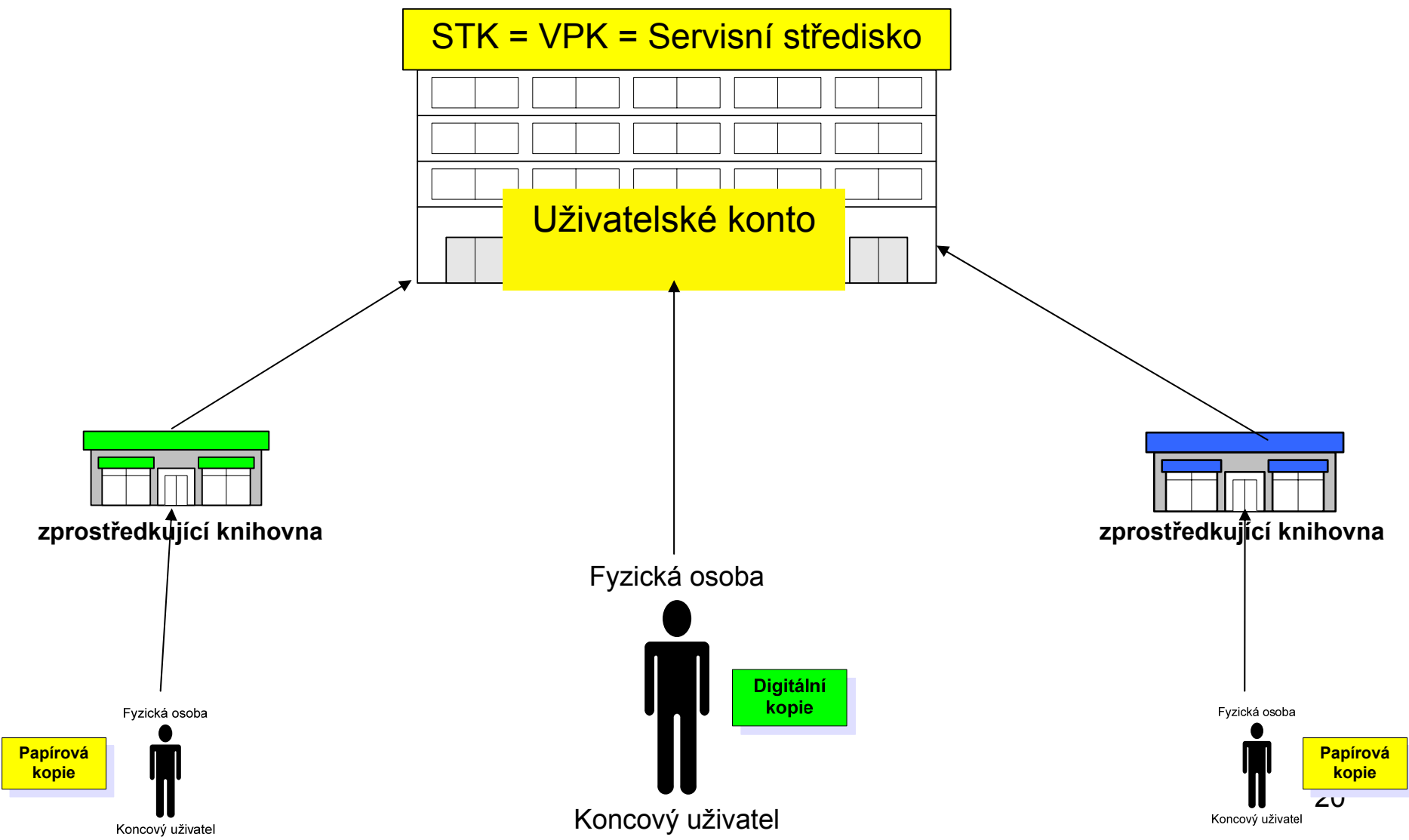
# Hlavní zásady

- ❑ Dodržovat „Pravidla pro poskytování EDD“
- ❑ EDD poskytovat na základě písemné „Smlouvy o užívání služby EDD“ mezi knihovnou a koncovým uživatelem.
  - ❖ **Vzorová smlouva**
  - ❖ **Délka platnosti smlouvy**
- ❑ Knihovna zpracuje „Knihovní řád služby EDD.“
- ❑ EDD poskytovat prostřednictvím **uživatelského konta.**
- ❑ Uživatelem EDD je pouze **fyzická osoba starší 18 let**

# Nakládání s rozmnoženinou

- ❑ Uživatel nesmí rozmnoženinu dále rozmnožovat a šířit třetím osobám
- ❑ Licence umožňuje zpřístupnění elektronické rozmnoženiny díla, a to výhradně za účelem pořízení jedné elektronické rozmnoženiny ve **formátu netextového souboru** (např. pdf, jpg) nebo jedné papírové rozmnoženiny koncovým uživatelem pro účely jeho výzkumu a soukromého studia.

# Zprostředkující úloha knihoven



# Podmínky licence

- ❑ El. rozmnoženina bude viditelně a neodstranitelně **označena.**
  - ❖ **Jedna nebo všechny strany?**
- ❑ V případě porušení závazku poskytne knihovna Dilia **součinnost a osobní údaje** o uživateli, zastaví poskytování služeb.
- ❑ Knihovna **odpovídá za škody**, které vznikly porušením smlouvy ze strany knihovny.
- ❑ Knihovna je povinna NK informovat o autorech, kteří vyloučili účinky smlouvy. Údaje o vyloučení předá NK Dilia

# Úhrada autorských odměn

- ❑ Knihovna je povinna poskytnout NK **údaje o užití děl**.  
Tyto předá NK Dilia
  - ❖ **Údaje předává servisní středisko nebo knihovna, která zhotovila kopii**
  - ❖ **Záznam transakce EDD**
- ❑ NK údaje soustředí a předá Dilia
  - ❖ **1 x za čtvrtletí, formát csv, kódování UTS8, pomocí FTP**
  - ❖ **Záznam jedné transakce – do 10 dnů**
- ❑ Knihovna je povinna zaplatit autorskou odměnu + DPH
  - ❖ **Odměnu platí servisní středisko**

# Záznam jedné transakce EDD

1	Subjekt hlášení
2	Knihovna - zhotovitel kopie
3	Zastupovaná knihovna - zprostředkovatel zakázky fyzické osobě
4	Koncový uživatel
	Datum transakce
5	Označení transakce
6	Název díla
7	Originální název díla
8	Příjmení, Jméno (iniciály) autora
9	Příjmení, Jméno (iniciály) autora
10	Příjmení, Jméno (iniciály) autora
11	Příjmení, Jméno (iniciály) překladatele
12	Příjmení, Jméno (iniciály) překladatele
13	Příjmení, Jméno (iniciály) překladatele

14	Příjmení, Jméno (iniciály) autora dramatisace
15	Příjmení, Jméno (iniciály) autora dramatisace
16	Příjmení, Jméno (iniciály) autora dramatisace
17	Příjmení, Jméno (iniciály) autora adaptace
18	Příjmení, Jméno (iniciály) autora adaptace
19	Příjmení, Jméno (iniciály) autora adaptace
20	Název díla souborného, jestliže dílo bylo vydáno jako součást díla souborného
21	Nakladatel díla, pokud dílo nebylo vydáno jako součást periodika
22	Vydavatel periodika, pokud dílo bylo vydáno jako součást periodika
23	Rok vydání díla
24	Ročník
25	ISBN/ISSN
26	Počet kopírovaných stran předlohy

# Uživatelské konto

- ❑ Chráněný prostor uživatele na zabezpečeném serveru knihovny vybavený systémem **autentizace přístupu** zřízený na základě Smlouvy o EDD mezi knihovnou a uživatelem **zejména za účelem** autorskoprávní ochrany dokumentů a ochrany uživatele před neoprávněným užitím požadovaných dokumentů;
- ❑ Uživatelské konto umožňuje uživateli komunikovat s knihovnou, objednávat i přijímat služby a hradit poplatky za služby z finančních prostředků vložených jako předplatné na služby.
- ❑ Jeden uživatel = jedno uživatelské konto



# Koncový uživatel EDD

- Uzavření smlouvy o poskytování EDD
  - ❖ **Identifikace uživatele – rodné číslo????**
- Oprávněn používat uživatelské konto
- Je oprávněn rozmnoženinu díla užít výlučně pro účely výzkumu a soukromého studia.
- Zavazuje se rozmnoženinu díla v el. podobě uložit na vlastním zařízení ve formátu netextového souboru nebo na podkladě elektronické rozmnoženiny zhotovit jednu jeho tištěnou rozmnoženinu.

# Koncový uživatel EDD

- Je zakázáno zpracování kopie (např. krácení, adaptace nebo překlad) s výjimkou zpracování pro osobní potřebu koncového uživatele, rozmnožování, rozšiřování a poskytování v elektronické nebo tištěné podobě třetím osobám
- Není oprávněn dodanou elektronickou kopií díla užít pro podnikání a jiné hospodářské účely.
- Uživatel nese výlučnou odpovědnost za porušení autorského zákona, včetně náhrady škody
- Povinnost okamžitě ohlásit podezření na zneužití svého konta či jakýkoliv pokus o ně.

# Sazebník odměn

Články, výňatky z knih, učebnic apod.	15,- Kč/stránka+DPH
Max. za 1 objednávku	100,- Kč+DPH

- Odměna je stanovena za jednu stránku předlohy.
- Jednou objednávkou se rozumí jedna el. nebo tisková rozmnoženina jednoho díla nebo jeho části. U knižních vydání literárních děl ve formě románu, novely, souboru povídek, básnické sbírka apod. a u vědeckých děl v knižní podobě, zejm. učebnic je prostřednictvím služby EDD umožněno poskytnutí pouze neúplného díla (výňatku), a to v maximálním rozsahu 25ti stran předlohy.

# Ceny EDD v zahraničí

	Počet stran	Autorský poplatek	Kopie	Celkem	Kč	Poznámka
TU DELFT	10			6 EUR	168 Kč	
BLDS	článek			9,5 GBP	316 Kč	Ind. dohoda až 22 GBP
CISTI	článek			12,5 USD	291 Kč	
SUBITO	článek	4	6	10 EUR	280 Kč	
TIB Hannover	článek			7,5 EUR	210 Kč	
NTIS-Ariel	článek			9 USD	210 Kč	
NTIS	článek			11 USD	256 Kč	
Švýcarsko	článek			6 EUR	168 Kč	
Francie	článek	4 - 50 EUR			112-1400	Ind. dohoda 28

# Příležitosti a problémy služby EDD

- ❑ Poskytování služby EDD je v současné době legální a v souladu s autorským zákonem
- ❑ Služby EDD jsou velmi drahé
  - ❖ je možno je dotovat?
  - ❖ používat fax?
- ❑ Zvýšení administrativní náročnosti – vykazování bibliografických údajů
- ❑ Knihovní systémy neumí pracovat s uživatelskými konty pro EDD
- ❑ Usilovat o změny autorského zákona?



**Děkuji za pozornost!**

**Dotazy adresujte:  
vit.richter@nkp.cz**